

Wojciech Płonka

TASIEMCZYCE W 1996 ROKU

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w roku 1996 opracowano na podstawie danych uzyskanych z kart selekcyjnych zakładanych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych jako niezbędne źródło informacji epidemiologicznych i pomoc przy kontroli obowiązkowego leczenia tej pasożyty.

Uzyskane dane z poszczególnych województw wykazały, że na terenie Polski w 1996 roku zarejestrowano 828 przypadków inwazji tasiemców jelitowych, tj. 2,1 na 100 000 mieszkańców. Dane te porównane z danymi z lat ubiegłych wskazują, że liczba zachorowań na tasiemczyce systematycznie maleje (1993 rok – 1543 inwazje, tj. 4,0 na 100 000 mieszkańców, 1994 rok – 1168, tj. 3,0 na 100 000, 1995 – 1099, tj. 2,8 na 100 000).

Rozpowszechnienie tasiemczyc jelitowych u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 1996 roku w zależności od środowiska i płci przedstawia tabela I.

Tabela I. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1996 wg środowiska i płci

Województwo	Środowisko		Płeć		Razem	
	Wieś	Miasto	Mężczyźni	Kobiety	Liczba zachorowań	Zapadałn. na 100 000
1	2	3	4	5	6	7
1. St. warszawskie	–	61	33	28	61	2,6
2. Białkopodlaskie	5	6	5	6	11	3,6
3. Białostockie	2	7	3	6	9	1,3
4. Bielskie	1	5	4	2	6	0,7
5. Bydgoskie	3	21	14	10	24	2,1
6. Chełmskie	–	–	–	–	–	–
7. Ciechanowskie	1	1	–	2	2	0,5
8. Częstochowskie	2	6	6	2	8	1,0
9. Elbląskie	–	3	3	–	3	0,6
10. Gdańskie	4	43	23	24	47	3,2
11. Gorzowskie	4	12	11	5	16	3,1
12. Jeleniogórskie	6	7	7	6	13	2,5
13. Kaliskie	8	17	14	11	25	3,5
14. Katowickie	3	28	18	13	31	0,8
15. Kieleckie	2	11	5	8	13	1,2
16. Konińskie	–	9	4	5	9	1,9
17. Koszalińskie	–	15	9	6	15	2,9
18. M. krakowskie	2	16	9	9	18	1,5

c.d. tab. I

1	2	3	4	5	6	7	
19. Krośnieńskie	–	–	–	–	–	–	
20. Legnickie	–	12	6	6	12	2,3	
21. Leszczyńskie	2	6	4	4	8	2,0	
22. Lubelskie	–	7	5	2	7	0,7	
23. Łomżyńskie	3	6	5	4	9	2,6	
24. M. łódzkie	2	127	53	76	129	11,6	
25. Nowosądeckie	1	1	–	2	2	0,3	
26. Olsztyńskie	2	13	7	8	15	1,9	
27. Opolskie	15	23	24	14	38	3,7	
28. Ostrołęckie	9	7	8	8	16	3,9	
29. Piłskie	1	3	3	1	4	0,8	
30. Piotrkowskie	8	11	9	10	19	2,9	
31. Płockie	3	3	1	5	6	1,2	
32. Poznańskie	12	52	28	36	64	4,7	
33. Przemyskie	1	–	–	1	1	0,2	
34. Radomskie	–	7	3	4	7	0,9	
35. Rzeszowskie	–	4	2	2	4	0,6	
36. Siedleckie	–	1	–	1	1	0,2	
37. Sieradzkie	1	2	2	1	3	0,8	
38. Skierniewickie	4	11	9	6	15	3,6	
39. Słupskie	2	13	8	7	15	3,6	
40. Suwalskie	–	10	5	5	10	2,2	
41. Szczecińskie	3	65	26	42	68	6,9	
42. Tarnobrzeskie	–	1	–	1	1	0,2	
43. Tarnowskie	2	–	1	1	2	0,3	
44. Toruńskie	1	5	2	4	6	0,9	
45. Wałbrzyskie	–	5	1	4	5	0,7	
46. Włocławskie	6	9	6	9	15	3,5	
47. Wrocławskie	3	19	11	11	22	1,9	
48. Zamojskie	–	–	–	–	–	–	
49. Zielonogórskie	2	11	7	6	13	1,9	
POLSKA	Liczba	126	702	404	424	828	
	%	15,2	84,8	48,8	51,2		2,1

Wysokie współczynniki zapadalności zarejestrowano w województwach: m. łódzkim (11,6), szczecińskim (6,9) i poznańskim (4,7); niskie w przemyskim, siedleckim i tarnobrzskim (po 0,2) i tarnowskim (0,3). W województwach chełmskim, krośnieńskim i zamojskim nie zgłoszono żadnego przypadku tasiemczycy. Na podstawie powyższego zestawienia zwraca uwagę fakt rzadkiego występowania tasiemczyc, lub nie występowania ich, w województwach południowo-wschodniej Polski.

Zachorowania na tasiemczyce jelitowe w 1996 roku częściej obserwowano u osób pochodzących ze środowiska miejskiego (702 przypadki, tj. 84,8% ogółu przypadków) niż u osób ze środowiska wiejskiego (126 przypadków, tj. 15,2%). Odsetek inwazji tasiemców był wyższy u kobiet (424 przypadki, tj. 51,2%) niż u mężczyzn (404 przyp., tj. 48,8%). Obie tendencje utrzymują się od wielu lat.

Tabela II. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1996
wg wieku chorych

Grupy wieku	Liczba przypadków	Odsetek
0-4	1	0,1
5-9	11	1,4
10-14	12	1,5
15-19	67	8,0
0-9	12	1,5
10-19	79	9,5
20-29	105	12,7
30-39	167	20,2
40-49	207	25,0
50-59	132	15,9
60-69	100	12,1
70 +	26	3,1
Razem	828	100,0

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w 1996 roku w zależności od wieku chorych przedstawia tabela II.

Stwierdzono, że tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1996, podobnie jak w latach 94 i 95, najczęściej występowały u osób w wieku 40-49 lat (207 przypadków, tj. 25,0%). Osoby w wieku 30-39 lat (167 przypadków, tj. 20,2%) stanowiły drugą najliczniejszą grupę chorych z inwazją tasiemcową. Liczba inwazji wzrastała z wiekiem: od 1,5% w grupie wieku 0-9 lat, do 25,0% w grupie 40-49 lat, a następnie malała do 3,1% powyżej 70 roku życia.

Badaniami laboratoryjnymi potwierdzono 808 przypadków tasiemczyc, tj. 97,6% ogółu zgłoszonych przypadków. Wśród wszystkich rozpoznanych tasiemczyc (tabela III) dominowały głównie przypadki wywołane przez *Taenia saginata* (730 przypadków - 90,7%), tj. 1,9 na 100 000 mieszkańców. Inwazję *Taenia solium* stwierdzono u 6-u osób (0,7%), tj. 0,01 na 100 000 mieszkańców. Współczynnik zapadalności na tasiemczycę *T. solium* od wielu lat utrzymuje się na tym samym, niskim poziomie. Zachorowania na tę tasiemczycę zarejestrowano na terenie województw: st. warszawskiego, ciechanowskiego, koszalińskiego i łomżyńskiego (po 1 przypadku) i w województwie olsztyńskim (2 przypadki). Zarażenie *Taenia species* zanotowano u 57-u osób (7,0%), tj. 0,1 na 100 000 mieszkańców. Poza tasiemczycami wywołanymi przez *Taenia*, u 13-u osób wykryto inwazję *Hymenolepis nana* (1,6%), tj. 0,03 na 100 000 mieszkańców. Ponadto zarejestrowano 1 przypadek inwazji *Diphyllobothrium latum* w województwie koszalińskim (0,1%), tj. 0,002 na 100 000 mieszkańców i 1 przypadek inwazji *Dipylidium caninum* w województwie kaliskim (0,1%), tj. 0,002 na 100 000 mieszkańców.

Odsetek tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego w 1996 roku (tabela IV) wyniósł 2,4% ogólnej liczby przypadków. Wysokie odsetki nie rozpoznanych tasiemczyc zgłoszono w województwach: elbląskim (66,6), koszalińskim (33,3), suwalskim (20,0), częstochowskim (16,6), zielonogórskim (15,4) i leszczyńskim (12,5). Podany odsetek nie rozpoznanych tasiemczyc dotyczy ogółu przypadków zarejestrowanych w poszczególnych województwach.

Tabela III. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1996 wg rozpoznanego laboratoryjnie gatunku tasiemca

Województwo	Gatunek tasiemca					Razem
	<i>T. saginata</i>	<i>T. solium</i>	<i>Taenia sp.</i>	<i>Hymenolepis nana</i>	Inne	
1	2	3	4	5	6	7
1. St. warszawskie	58	1	2	-	-	61
2. Białkopodlaskie	-	-	-	11	-	11
3. Białostockie	5	-	4	-	-	9
4. Bielskie	6	-	-	-	-	6
5. Bydgoskie	23	-	1	-	-	24
6. Chełmskie	-	-	-	-	-	-
7. Ciechanowskie	1	1	-	-	-	2
8. Częstochowskie	6	-	-	-	-	6
9. Elbląskie	1	-	-	-	-	1
10. Gdańskie	45	-	-	-	-	45
11. Gorzowskie	16	-	-	-	-	16
12. Jeleniogórskie	9	-	4	-	-	13
13. Kaliskie	23	-	1	-	1*	25
14. Katowickie	28	-	3	-	-	31
15. Kieleckie	13	-	-	-	-	13
16. Konińskie	9	-	-	-	-	9
17. Koszalińskie	4	1	4	-	1**	10
18. M. krakowskie	17	-	1	-	-	18
19. Krośnieńskie	-	-	-	-	-	-
20. Legnickie	12	-	-	-	-	12
21. Leszczyńskie	5	-	2	-	-	7
22. Lubelskie	4	-	3	-	-	7
23. Łomżyńskie	8	1	-	-	-	9
24. M. łódzkie	129	-	-	-	-	129
25. Nowosądeckie	1	-	1	-	-	2
26. Olsztyńskie	13	2	-	-	-	15
27. Opolskie	35	-	1	1	-	37
28. Ostrołęckie	11	-	5	-	-	16
29. Piłskie	4	-	-	-	-	4
30. Piotrkowskie	18	-	-	-	-	18
31. Płockie	4	-	2	-	-	6
32. Poznańskie	63	-	1	-	-	64
33. Przemyskie	-	-	1	-	-	1
34. Radomskie	5	-	2	-	-	7
35. Rzeszowskie	4	-	-	-	-	4
36. Siedleckie	-	-	1	-	-	1
37. Sieradzkie	1	-	2	-	-	3
38. Skierniewickie	15	-	-	-	-	15
39. Słupskie	15	-	-	-	-	15
40. Suwalskie	8	-	-	-	-	8
41. Szczecińskie	67	-	-	-	-	67
42. Tarnobrzeskie	-	-	1	-	-	1

c.d. tab. III

1	2	3	4	5	6	7	
43. Tarnowskie	1	-	1	-	-	2	
44. Toruńskie	6	-	-	-	-	6	
45. Wałbrzyskie	3	-	1	1	-	5	
46. Włocławskie	2	-	12	-	-	14	
47. Wrocławskie	21	-	1	-	-	22	
48. Zamojskie	-	-	-	-	-	-	
49. Zielonogórskie	11	-	-	-	-	11	
Polska	Liczba	730	6	57	13	2	808
	%	90,4	0,7	7,0	1,6	0,3	

* - *Diphyidium caninum*** - *Diphyllobothrium latum*

Tabela IV. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1996 zgłoszone bez rozpoznania laboratoryjnego

Województwo	Liczba	%*
Częstochowskie	2	16,6
Elbląskie	2	66,6
Gdańskie	2	4,2
Koszalińskie	5	33,3
Leszczyńskie	1	12,5
Opolskie	1	2,6
Piotrkowskie	1	5,2
Suwalskie	2	20,0
Szczecińskie	1	1,5
Włocławskie	1	6,6
Zielonogórskie	2	15,4
Razem	20	2,4**

* - Ogólnej liczby przypadków zgłoszonych w województwie

** - Ogólnej liczby przypadków

Liczba tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego oraz rozpoznanych jako inwazje *Taenia species* wynosiła łącznie 76 przypadków, tj. 9,2% ogólnej liczby przypadków i była niższa niż w roku 1995 (112 przypadków, tj. 10,2% ogólnej liczby przypadków).